

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

อุตสาหกรรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ลำไยโดยส่วนใหญ่เป็นการแปรรูปผลิตภัณฑ์ลำไยอบแห้ง ซึ่งได้แก่ ลำไยอบแห้งแบบทั้งเปลือก และลำไยอบแห้งแบบชนิดเนื้อ เนื่องจากประเทศไทยสามารถส่งออกลำไยอบแห้งในแต่ละปี คิดเป็นมูลค่าเฉลี่ยพันล้านบาท ซึ่งมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์แปรรูปชนิดอื่น อย่างลำไยกระป๋อง และลำไยแช่แข็ง โดยผลิตภัณฑ์ลำไยอบแห้งมีตลาดการส่งออกหลัก คือ สาธารณรัฐประชาชนจีน เนื่องจากลำไยอบแห้งของประเทศไทยได้รับความนิยมจากผู้บริโภคชาวจีนเป็นอย่างมาก ซึ่งจะนิยมรับประทานในรูปแบบที่นำมาทำเป็นขนม อาหาร และยาบำรุงสุขภาพ โดยผู้บริโภคชาวจีนบริโภคลำไยอบแห้งจากประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2550-2553 คิดเป็นปริมาณเฉลี่ยปีละ 90,000 ตัน ดังนั้นการดำเนินการศึกษาในครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่ออุปทานลำไยอบแห้งของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน และดัชนีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ

ผลการศึกษาอุปทานการส่งออกลำไยอบแห้งของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีนในครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณการส่งออกลำไยอบแห้งของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน คือ ราคาลำไยอบแห้งของประเทศไทยต่อราคาลำไยอบแห้งของประเทศพม่า และการทำข้อตกลงเร่งลดภาษีสินค้าผักและผลไม้ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน กล่าวคือ เมื่อราคาลำไยอบแห้งของประเทศไทยต่อราคาลำไยอบแห้งของประเทศพม่าเพิ่มสูงขึ้นจะส่งผลให้ปริมาณการส่งออกลำไยอบแห้งปรับตัวสูงขึ้นตามไปด้วย และในขณะเดียวกันการทำข้อตกลงเร่งลดภาษีสินค้าผักและผลไม้ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีนมีผลต่อการเพิ่มปริมาณการส่งออกลำไยอบแห้งของประเทศไทยด้วยเช่นกัน

ผลการศึกษการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออก ลำไยอบแห้ง พบว่า ประเทศไทยและเทศพม่ามีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกลำไยอบแห้งไปสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของประเทศไทยตลอดช่วงระยะเวลาการศึกษามีอัตราค่อนข้างคงที่ ในขณะที่ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกลำไยอบแห้งของเทศพมามีค่ามากกว่าประเทศไทย แต่กลับมีแนวโน้มลดลงตลอดช่วงระยะเวลาการศึกษา ซึ่งการที่ประเทศไทยมีค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกลำไยอบแห้งน้อยกว่าเทศพม่า อาจเป็นผลมาจากการเสียเปรียบในด้านสภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยมีการส่งออกลำไยอบแห้งไปเทศพม่าและ สปป. ลาว ซึ่งเหตุผลหลักก็คือเพื่อเปลี่ยนเป็นสินค้าของเทศพม่าและ สปป. ลาว เพราะสาธารณรัฐประชาชนจีนไม่เข้มงวดในการตรวจสอบพิชดค้างจากเทศดังกล่าว รวมทั้งสิทธิในการประเมินราคานำเข้าลำไยอบแห้งไม่สูงสำหรับการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทย

ผลการศึกษการสำรวจข้อมูลผู้ประกอบการส่งออกลำไยอบแห้งของประเทศไทย พบว่า ผู้ประกอบการลำไยอบแห้งจะมีตั้งแต่รายย่อยไปจนถึงรายใหญ่ โดยโรงงานแปรรูปจะอยู่ในจังหวัดที่เป็นแหล่งผลิตลำไยทางภาคเหนือ เช่น จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้ประกอบการรายใหญ่จะมีการแปรรูปตลอดจนส่งออกลำไยอบแห้งไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนเอง ในขณะที่ผู้ประกอบการรายย่อยจะดำเนินการเพียงแค่แปรรูปลำไยอบแห้งเท่านั้น ซึ่งปัญหาและอุปสรรคที่พบโดยส่วนใหญ่ของผู้ประกอบการรายใหญ่คือ ปัญหาลำไยอบแห้งไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้นำเข้าชาวจีน และการถูกกดราคาจากพ่อค้าชาวจีน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออุปทานการส่งออกลำไยอบแห้งของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน และการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออกลำไยอบแห้งของประเทศไทยและเทศพม่า สามารถสรุปข้อเสนอแนะ

เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรค และการเสริมสร้างโอกาสในการพัฒนาตลาดของอุตสาหกรรมลำไยอบแห้ง ดังนี้

1. เนื่องจากลำไยอบแห้งเป็นสินค้าที่ต้องการของผู้บริโภคชาวจีนเป็นอย่างมาก ส่งผลให้ในปัจจุบันพ่อค้าชาวจีน เข้ามาตั้งโรงงานเพื่อประกอบการแปรรูป หรือโดยส่งออกด้วยตนเองในประเทศไทยเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นการตัดพ่อค้าคนกลางที่เป็นชาวไทยออกไป ข้อดีถือเป็นการลดความเสี่ยงในด้านราคาและปริมาณความต้องการในตลาดสาธารณรัฐประชาชนจีน ส่วนข้อเสียคือ การที่ผู้ประกอบการไทยโดยเฉพาะผู้ประกอบการรายย่อยจะต้องพึ่งพาแต่พ่อค้าชาวจีนเสมอไป ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของการกีดกันราคาซื้อ โดยเป็นเหตุให้ผู้ประกอบการไทยเสียประโยชน์ ดังนั้น ภาครัฐควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มผู้ประกอบการไทย โดยเฉพาะผู้ประกอบการรายย่อยให้มีการรวมกลุ่มในการเข้าไปทำตลาดในจีนเพื่อเสริมสร้าง ประสิทธิภาพ รวมทั้งความสามารถด้านการแข่งขันลำไยอบแห้งของประเทศไทยในระยะยาวต่อไป

2. จากผลการศึกษา พบว่า การทำข้อตกลงเร่งลดภาษีสินค้าผักและผลไม้ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน มีผลทำให้ประเทศไทยสามารถเพิ่มปริมาณการส่งออกลำไยอบแห้งไปสาธารณรัฐประชาชนจีนมากยิ่งขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการทำข้อตกลง (ปี พ.ศ. 2546) แต่ประเทศไทยยังคงพบอุปสรรคในการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของสาธารณรัฐประชาชนจีน ร้อยละ 13 ของราคานำเข้า ทั้งนี้อาจมีการเจรจาเพื่อแก้ไขกฎเกณฑ์สำหรับการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มดังกล่าว เช่น การทำข้อตกลงการลดการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของลำไยอบแห้งเฉพาะช่วงเดือน ตุลาคม-กุมภาพันธ์ของปีถัดไป ซึ่งเป็นช่วงที่ราคาลำไยอบแห้งมีราคาสูง เนื่องจากเป็นช่วงเทศกาลวันสำคัญต่าง ๆ ของชาวจีน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้บริโภคชาวจีนสามารถซื้อลำไยอบแห้งในราคาที่ถูกลง และยังสามารถเพิ่มสัดส่วนการบริโภคลำไยอบแห้งในตลาดสาธารณรัฐประชาชนจีนให้มากยิ่งขึ้น

3. จากผลการที่ราคาลำไยอบแห้งของประเทศไทยต่อราคาลำไยอบแห้งของประเทศพม่า มีผลต่อการเพิ่มปริมาณการส่งออกลำไยอบแห้งของประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน เนื่องจากเมื่อราคาการส่งออกเพิ่มสูงขึ้นจะจูงใจให้ผู้ประกอบการมีความต้องการส่งออกในปริมาณที่มากขึ้น ทั้งนี้ด้วยผลิตภัณฑ์ลำไยอบแห้งโดยเฉพาะ

ลำไยอบแห้งแบบชนิดเนื้อสีทองถือเป็นสินค้าผลไม้ระดับบน (premium) ในตลาด
สาธารณรัฐประชาชนจีน ดังนั้นผู้ประกอบการอาจพัฒนาผลิตภัณฑ์ และรูปแบบบรรจุภัณฑ์
ให้มีคุณภาพ รวมทั้งส่งเสริมภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าและเหมาะสมกับการเป็น
สินค้าระดับบนเพื่อที่จะสามารถกำหนดราคาที่สูงขึ้นจากเดิมได้

4. มาตรการกีดกันที่มีใช้อยู่ของสาธารณรัฐประชาชนจีน เช่น ข้อกำหนดทางด้าน
สุขอนามัย การตรวจสอบพืชผักค้ำของลำไยอบแห้ง เนื่องจากจีนให้ความสำคัญในเรื่อง
ของ Food Safety เป็นอย่างมาก โดยมีการควบคุมตรวจสอบและกำกับดูแลผลิตภัณฑ์
ที่นำเข้าอย่างเข้มงวด ซึ่งถือเป็นอุปสรรคสำคัญในการส่งออกของประเทศไทย เพราะ
ผู้ประกอบการบางรายเพื่อหลีกเลี่ยงความเข้มงวดในการตรวจสอบดังกล่าว และอาศัย
สิทธิประโยชน์ด้านภาษีจากการมีพรมแดนติดกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ทำให้ดำเนินการ
เปลี่ยนสินค้าโดยอ้างว่าส่งออกจากประเทศพม่า และสปป. ลาว แทน ซึ่งอาจทำให้คุณภาพ
สินค้าลำไยอบแห้งของประเทศไทยไม่ได้มาตรฐานตามข้อกำหนด ทั้งนี้ภาครัฐหรือ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำมาตรการควบคุมการหลีกเลี่ยงของผู้ประกอบการดังกล่าว
เพื่อประโยชน์สำหรับการสร้างมาตรฐานคุณภาพลำไยอบแห้งของประเทศไทยให้เป็น
มาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภคชาวจีนอีกด้วย